

VOJISLAV DESPOTOV

Az új természet-gyártás

ESSZÉISZTIKUS ÉNEK

I

Óráink az utolsó perceket tik-takkolják, közben az ember továbbra is a humánnum porától porosodik, reszket a megváltás ideológiájától fertőzötten – ó, előbb vagy utóbb elpárolognak az ideológiák! –, szorongva vallja vagy tagadja az istent, s reméli, olyan talajra vetődik, hol még emberi láb nem járt.

Hisz a vadon őseréjében, amely megnyilvánul pl. Amazónia homályos mélységeiben.

És a könnyű léptekre hajlamos lába – a polietilénből készült kutatói csukájával – ráfut, tapod, nyomot hagy az őserdei ásványon.

Ekkor a káprázat ördöge homlokon csapja, s ellepi a fantázia hulláma – kis konkvisztádor ő, nyers, pionír stílusú, amazon dalai láma, aki végigkeféli a terrát, nem vágyik a távoli sztélékre, mint az a taknyos Niel Armstrong.

Nem is sejti, hogy jóval előtte, ugyanezen a helyen már taposott a zürichi bankár és az amszterdami antropológus lába, s a hiperboreusok is vígan rostélyoztak itt.

II

Majd e ideológiai bohóc – antropocentrikus haraggal, hatalmas városi parkokkal, a mindenütt elterülő utópisztikus, egészséges és természetes oázisokkal –

*rábukkan a sötét bokoraljra, hol egy uhu csontváza tanyáz:
 pár száz évvel korábban, szárnyaival lecsapta
 az emberi lábtól érintetlen fű
 néhány négyzetmilliméterjét!
 A látvány stresszből sziporkázó komédia lett.
 Kiderült az ember bénító vakága – fogalma sincs a természetes
 médiák korszerűségéről:*

- 1. az emberi láb mindent letiport;*
- 2. a bolygó legapróbb darabkájának zajtalan
 természete – az emberi kéz mesterséges műve;*
- 3. emiatt az emberi láb is fölösleges.*

III

*Sajna' az ember nem emberi lény, hacsak fel nem
 fedezi újra egy reneszánsz!
 Titkolja e alapvető belátást, elzárja
 a napvilágtól,
 érthetetlen lehetősége élteti csupán.
 Az ember sokáig emberinek álcázta magát, türelmét a biológiai
 transzcendencia fájdalma kísérte.
 Már ősidők óta, amikor emberi csecsemővé gyúrták,
 művészi váltásra sóvárgott –
 önmaga teremtője volt, semmiféle idegen égi kéz
 nem gyártott emberi fajt.*

IV

*Abhelyett hogy ösztönösen ragaszkodna a puszta fennmaradás törvényéhez,
 fogvacogtató harmóniában a természet erőivel,
 hogy miközben brontosauruszt döfköd, az ellenhatás fájdalma éget,
 dollárral és selyemmel takarózik, ló-fut a kincseivel
 magasabb rendűnek képzelve magát.
 Ő az örökké hiányzó láncszem, nahát!
 Tudományosan szólva, nevezzük ezt missing link-nek.*

*Biológus urak, íme az új vagány,
a biológiai atlaszon üres talány.*

V

*Gőgösen beavatkozik a körülötte élők világába.
Sulikban tárolja a növényeket. Infra-melegítőkkal,
kémiai serkentőkkel
spanolja őket. Kombájnnal és vetőgéppel
kínozza. Gátolja a maggal és a terméssel való közvetlen kapcsolatot.
Furkálja az ózont, elfuserálja az ivóvizet. Hűtlen robot,
vidáman játszik lézer -és napsugarakkal,
szabályozza a folyók s a mágnesek
áramlatait, korbáccsal idomítja a természetet.
Uralja a szitukat, s mindenek felett az infókat.
Sötét álmait materializálja:
régi környezetéből újat gyárt –
végül magát is az új technológia patentjévé váltja.*

VI

*Képzletünk nem kótyagos, nem ótvar. A valóság túlszárnyalja
a szimbolista poétát is: a földi kép teljesen átalakult:
egészen más világ készül e világon.
Petrovičnál, aki az überfaj tagja,
s az ész-határait büszke,
menőbb a biológiai labor mesterséges magja.*

ORCSIK ROLAND fordítása